

BUTLLETÍ

**de l'Associació d'Alumnes
Obrers de l'Escola Industrial
de Vilanova i Geltrú**

Publicació mensual

**Portaveu de
l'Associació**

ALFRED MERCADER

CONTRACTES PER A
OBRES I CONS-
TRUCCIONS

CARRER TIGRE, NÚM. 12
VILANOVA I GELTRÚ

Josep García Roca

Pintor decorador

Carrer Pescateria, 11
VILANOVA I GELTRÚ

PERFECCIÓ ♦ RAPIDESA ♦ PREUS REDUITS

IMPREMTA ECONÒMICA

MAQUINÀRIA I TIPUS MODERNS

COL·LEGI, 8 I 10 : VILANOVA I GELTRÚ

URPI

SASTRE

CARRER SANT GREGORI, 8
VILANOVA I GELTRÚ

Butlletí de l'Associació d'Alumnes Obrers de l'Escola Industrial de Vilanova i Geltrú

Portaveu de l'Associació ♦ ♦ ♦ Publicació mensual

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ PER ALS NO SOCIIS : Semestre . . . 1'75 Ptes. Any 3'50 » Número solt. 0'30 »	REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ : Ateneu de Vilanova i Geltrú, carrer de Sant Pere, núm. 40	Del contingut dels treballs que es presentin per a la seva publicació, en seran responsables els seus autors.
---	--	---

L'ESCOLA QUE VOLDRIEM...

QUAN llegim els avenços operats en l'ensenyança en aquests darrers temps, ens venen a la ment, com un record llunyà, les hores llastimosament perdudes que passàrem a l'escola; aquell ambient tan poc propici per a sentir afició a l'estudi: sales obscures, aires viciats, escassetat de sol...; aquella subjecció ridícula a ço que literalment resava un llibre de text imposat, ofegant-nos tota iniciativa encara que fos infantívola, interessant-se tan sols en infiltrar-nos entusiasme per coses mortes, per idees absurdes, per coneixements inútils a ultrança. Esdeveniem víctimes innocents d'un sistema d'ensenyança anticuat i sense lògica, mancat completament de mètodes experimentals i pràctics que feia que sortíssim de l'escola com si ens alliberéssim d'un esclavatge, sense cap coneixement completament paït sobre res i tan sols amb mitja dotzena de paraules apreses després de repetir-les un reguitzell de vegades.

Els nostres mestres, tenien un concepte equivocat de la disciplina. Creien que el fer pràctiques de qualsevulla assignatura originaven ocasions de bromejar i perdre el temps. Jo els portaria en alguna de les escoles modernes angleses, les quals presenten, en una de les darreres quinzenes del curs, un desordre gairebé absolut. Els estudiants naturalistes — per exemple — fan excursions per les valls i les muntanyes a la recerca d'alguna planta; altres en una granja es dediquen a cuidar bestiar o a descompondre una màquina agrícola. En fi; tots treballen pràcticament, amb completa llibertat, ja sigui en el camp, ja en el si dels arxius i biblioteques.

Aquesta joventud surt de l'escola amb amplis coneixements de tot, ben preparats i amb les màximes possibilitats d'esdevindre homes útils, animats del desig de perfeccionar-se i d'enlairar-se gradualment amb son esforç. Nosaltres, pel contrari, en sortim — quasi diríem — sense coneixement de lo que veritablement és la vida, sense amor ni entusiasme pel treball i amb ganes d'acabar

els estudis lo més prompte possible. Tan sols veiem apropar-se la fi del curs amb resultats dubtosos i amb les angúnies d'uns exàmens en els que pretenen mesurar nostre talent amb quatre preguntes i en els que, moltes voltes, un favoritisme vergonyant i una manca completa de justícia ens feien congriar petites rancúnies en lloc de nobles sentiments de pau i d'amistat.

Malhauradament, en aquest punt de l'ensenyament, com en tants altres, hem de confessar que estem encara a la primera pregunta. Actualment, a Catalunya, veureu moltes escoles closes. La nostra joventud, mancada de coratge, emmalaltida, no pensa ni parla lliurement. Manquen escoles i voldriem que la instrucció — al menys la primària — fos oferta a tots els esperits com l'aire s'ofereix a tots els pits i la llum a tots els ulls. Que la nostra escola tingués les portes obertes per a tothom, fent nèixer entre els alumnes amplexos lligams de fraternitat social i companyonia. Transformant la vida de les escoles arribarem a transformar la vida del nostre poble, ja que, com ha dit el gran educador modern Senderson, la fi principal d'una escola no és precisament l'ensenyar, sinó l'obrir els ulls de sos alumnes a la situació i a les necessitats de la humanitat, donant-els-hi algunes nocions de l'evolució de l'esperit de l'home, alguna idea de progrés del pensament i dels ideals humans.

Que l'amarga lliçó del moment present, serenament meditada; que la migradesa d'esperit de tanta gent que parla a tort i a dret però que no pensa; que les nostres esperances en un esdevenidor millor i més just, ens impulsin a sentir més entusiasme per la escola moderna, on els nostres fills, amb esperit obert i ànima generosa, coneixedors de la nostra història i de la nostra vida, influïts per l'intens amor al treball i a la terra que els ha vist nèixer, esdevinguin en el dia de demà homes freturosos de compartir fins a la mort una mateixa idealitat fonamental.

JOSEP GALCERÁN

EL COLOR EN LA CIÈNCIA I EN L'ART

II

EL COLOR VIST CIENTÍFICAMENT

ES considera actualment que el color i la llum són simples manifestacions d'un estat especial de l'energia. Aquesta teoria que en el fons és la que poc més o menys es fa servir per causa de la generalitat dels fenòmens, és la que ens servirà de fita al nostre desig. El color és resultat de la llum. Sense llum el color no existeix. Tanqueu bé una estança i tot apareixerà confós en un to que no és color i al que es dona el nom de negre. Ni el blanc ni el negre són colors: el primer és la llum en si; el segon és la absència de llum. Tots els que no han pintat, quan veuen, per exemple, un portal fosc, diuen que de dintre és negre, i quan observen una paret emblanquinada en la que hi bat el sol,

que és blanca. Ara bé, ni l'un és negre, ni l'altre blanc; gris és el primer i gris aclarit el segon. Mes endavant ja veurem per què.

Es la llum, vibració de l'èter per una energia. Calentem un ferro, i l'energia del calor és transformarà en part, en energia lluminosa a l'enrogir. Es que l'èter ha alcançat, per l'alta temperatura, les vibracions justes per a impressionar el nirvi dels nostres ulls. Quan aquestes vibracions baten a sobre els altres cossos en suficient intensitat, aquests prenen color, ja groc, ja verd, tots diferents segons la composició fixa que tenen.

Admetem que la llum que tenim és la blanca, o sigui la del sol; si en la direcció d'un raig seu interposem un prisma triangular, veurem que aquell raig de llum es divideix, apareixent en la paret d'enfront del prisma en forma d'una faixa de vius colors que comença pel vermell i acaba pel violat. Entre aquests dos extrems es distingeixen clarament quatre colors més, que són: taronja, groc, verd i blau; després d'aquest ja ve l'indicat violeta.

Heu's-aquí, doncs, que la llum blanca s'ha dividit en sis colors diferents. Què demostra això? Que la llum del sol és un compost, que és la vibració total de la energia lluminosa, que dintre d'ella, com en una família, hi ha molts individus i són representats per un de sol, que és el pare. Hi ha el groc, el blau, el verd, en fi, tots els colors imaginables reunits en un, que per nosaltres no és color, sinó més encara: la llum. La finíssima i inimitable gama que en la faixa de colors dita hi ha per a passar del vermell al groc, compren milers i milers de taronges tots variats, tots en variació de tons, més grocs si s'allunyen del vermell i més vermells si s'allunyen del groc. Acaba de demostrar la composició aquesta de la llum blanca, el que si per mitjà de petits espills fem reflectar els sis colors a un sol punt, aquest apareix completament blanc. La faixa de color dita, reb el nom d'*Espectre del sol*, essent exactament els mateixos colors en ordre i evolució d'un a l'altre que veiem en el per tothom conegut *Arc de Sant Martí*, encara que en aquest queden un xic empal·lidits degut a l'aire i a l'humitat. Comença aquest, com prou se sab, pel vermell, passa al taronja, després al groc pur, seguit pels verd, blau i violat, en el que s'acaba l'escala cromàtica visible pels nostres ulls.

D'aquests sis colors, tres tenen el nom de primaris: són el vermell, el groc i el blau; els altres tres i els innombrables intermitjos són d'una importància secundària en aquesta classificació. Reben el nom de primaris degut a que en la pràctica poden obtindre's tots els altres a base d'aquests tres solsament. Si barrejem vermell i groc, tindrem taronja; combinant blau i vermell, el violat, i, per fi, fent combinació del groc i blau, el verd. Degut a això, és com Mr. Chevreuil, físic francès,⁽¹⁾ combinant aquests ha pogut, fent-ho en les proporcions necessàries, formar una escala de catorze mil colors diferents i que arxivada en un museu de París es mostra amb el nom oficial de metre del color.

Si els pintors poguessin treballar amb colors que imitessin exactament els de l'espectre, s'hauria alcançat el donar als quadres la visió de realitat com-

(1) «Tractat de Perspectiva», per Calvo i Verdonces. Pàg. 139.

pleta, de tants segles ençà buscada, però, malhauradament, res hi ha fins ara que arribi a tanta perfecció; el color més pur té diferències ben visibles amb el seu corresponent de l'espectre solar; emperò, com a matèries més recomenades per a imitar-los, es pot dir que són : per al vermell, el carmí laca; per al groc, la goma guta, i per al blau, el blau de cobalt.

A més de la separació entre colors primaris o secundaris, hi ha la d'ésser complementaris o no. Cada color en té un altre de completament oposat, cosa que fa que si es col·loquen l'un al costat de l'altre es fan augmentar mutuament la bellesa i brill de cadascú. Per a millor comprensió està indicat el disc de Newton, que consisteix, com diu son nom, en un disc que pot girar al voltant del seu centre, estant dividit en sis parts iguals i aquestes, pintades amb els sis colors principals de l'espectre (vermell, taronja, etc.). Així, ràpidament podrem veure que oposant-se al vermell està el seu complementari verd, oposant-se al taronja el blau i al violat el groc; aquests tres grups són els de més relleu en la llista infinita de colors complementaris. Posem com a demostració de lo dit sobre l'oposició i bellesa dels colors complementaris, un quadrat vermell voltat d'una ampla faixa de verd i seguidament un quadrat també del mateix color, però voltat de blau; si comparem amb cura els dos, podrem observar que mentre el segon vermell s'enfosqueix, fent pendre un to ombriu al blau que el volteja, el primer en canvi fa el revés; tant el vermell com el verd s'aclareixen i brillen formant un duo de color formosíssim, degut a ésser vermell i verd de relació complementària, cosa que no dona pas amb vermell i blau, dos colors que no fan per anar un al costat de l'altre en bona companyia armònica.

Rest a, doncs, fixar bé que els colors poden ésser, atenent a la seva nota personal, primaris i secundaris. Primaris són ja per naturalesa el vermell, el groc i el blau; secundaris són, en primer terme, el violat, el verd i el taronja, seguits aquests de tots els altres intermitjos.

Tant o més important que aquesta, és l'altra separació de colors, complementaris o no, que indica ja una relació de tons, cosa que no fa la primera. Són complementaris principals, com s'ha dit, el vermell i verd, el groc i violat i el taronja i blau.

La manera de trobar el complementari d'un color que no sigui dels indicats, és fàcil atenent-nos al disc de Newton. Hem barrejat, per exemple, taronja i vermell, sortint, com és natural, un taronja envermellit, i interessant-nos trobar el seu complementari, per a tenir un bon contrast de color, el busquem de la següent manera : oposat o complementari del vermell, el verd; mateixa operació del taronja, el blau; la barreja de blau i verd ens donarà el color buscat. Es precis, però, per a fer això bé, que els colors empleats siguin lo més purs possible.

Una raresa dels colors complementaris és, que si en lloc de posar-los un al costat de l'altre els barrejem, en comptes de sortir un bell color com sembla que hauria d'ésser, surten lo que s'en diuen colors bruts. Un descuit en això ha fet perdre moltes vegades aquarel·les a pintors que, en un instant de distracció, han fet barrejes indiscretes d'aquesta classe. Fàcil és fer la prova. Ba-

rrejem, per exemple, violat i groc, i sortirà un color indesxifrable i d'una tonalitat tan estranya que instintivament la defugiran els nostres ulls.

S'ha indicat que es tenia per pares de tots els colors els vermell, groc i blau. Això serà en la pràctica, perquè si es treballa amb els de l'espectre, es troba que els fonamentals són el vermell, el verd i el violat. N'és exemple de la diferència que existeix treballant amb colors materials o treballant amb els de l'espectre, el que si els sis d'aquest els reunim en un sol punt, aquest apareix blanc; en canvi, empleant i fent composició amb la goma guta, el carmí laca, etc., en lloc de sortir el blanc o quelcom que s'hi assembli, surt un pastitxo de color indefinible semblant al negre, però que no ho és de molt tros enllà.

RICARD VIVES

CONFERÈNCIES DEL SENYOR EN JOAN LLONGUERAS

III

L'ACABAMENT del cicle de conferències que, organitzat per la nostra Associació, va donar el senyor Llongueras, va ésser en la tercera i última, en la qual va tractar el tema *Beethoven o la passió*.

L'acte va tindre lloc, com els anteriors, en l'Orfeó Vilanoví, i va celebrar-se el dia 31 del mes de març passat.

Molt abans de començar, la formosa sala d'espectacles de l'esmentada entitat coral, estava plena de nombrosa concurrència, desitjosa de tornar a oïr l'autoritzada paraula del senyor Llongueras, qui, parlant-nos de Beethoven, ens donaria a conèixer la vida i la obra realitzada, de l'excels compositor, del mestre únic no discutit i indiscutible, segons varis autors, les originals composicions del qual arriben al punt més alt de melodia i sublimitat.

Comptàvem per aquesta conferència amb la valiosa cooperació de l'eminent violinista i compatrici nostre, el senyor N'Eduard Toldrà.

A l'hora anunciada, ocuparen l'escenari de l'Orfeó els senyors En Joan Llongueras i N'Eduard Toldrà, els quals foren saludats amb perllongats aplaudiments. Acompanyant els esmentats senyors, prengueren seti en l'escenari el mestre vilanoví senyor En Francesc Montserrat; el President de l'Associació, senyor En Vicens Virella; En Juli Ferrer, i el nostre compatrici, notable escriptor i músic, senyor En Francesc Toldrà, el qual va venir de Barcelona, junt amb el seu fill Eduard.

Després d'algunes paraules dites pel senyor Virella, va donar començ el senyor Llongueras definint la *passió*, dient que és la força, l'abrandament, l'explosió de l'esperit. Encara que aparentment, diversa i multiforme, ella, en essència, és una quan és pura, quan és veritable.

Així, diu, definida *in abstracto*, diríem de la *passió* que porta al damunt seu totes les sutzures dels pecats i també tots els ornaments de les virtuts.

La *passió*, en el fons, és sempre una revolta, ademés d'una exaltació. Es l'esperit en lluita que desborda la seva flama inquieta i viva.

En mots enlairats diu que la *gràcia*, el *fervor* i la *passió*, són tres dons inefables per mitjà dels quals pot l'home elevar-se a la suprema dignitat de creador. Per ells, l'esperit, sovint contorbat, posseeix l'*elegància*, la *saviesa* i la *força*. Són el dolç inici, l'àlgid moment i el tràgic desenllaç.

La *gràcia*, el *fervor* i la *passió*, constitueixen la triple corona de tota creació. Són els vehicles damunt els quals viatja l'esperit, i són els germes de les infinites virtuts que, de faisó infalible, de tot acte conscient de creador dimanen.

Traça, de manera magistral, una bella imatge, considerant les obres dels mestres que ens ve explicant, com un gran arc de sublim arquitectura de l'esperit, un sol arc sintètic, un sol arc estricte de totes tres, fent aparèixer també, i així, diu, ho he volgut dibuixar, l'arc peculiar, genuí i indispensable de cadascuna.

I a manera de pregunta, diu el senyor Llongueras que en l'obra de cada mestre, en el do que la caracteritza, trobariem sempre, servint-lo dòcils, humils, amables i fidels, els dons que caracteritzen les dels altres.

La *passió*, segueix el senyor conferenciant, és, de tots els dons creadors, el que mou més entranyablement els homes. Es el moment humà per excel·lència de tota creació. Es quan el cor de l'home sent la força i l'emoció divines.

Són els instants de la suprema esgarripança; del sublim sacrifici; de l'angoixa alliberadora; de la decisiva generositat triomfant del secular egoïsme. Es el moment dolorós de vèncer-se l'home a si mateix. Es l'hora de Moisès, davallant del Sinaí, portant al braç les taules de la llei divina.

Els deliris del cor, els afectes de l'ànima, existeixen perquè existeix la *passió*, sots el domini de la qual, la força de l'esperit és espantosa i formidable.

Ella, diu el senyor Llongueras, és la que fa l'home generós i fecund. La vehemència, el geni, l'heroïsme, la santedat, són atributs de la *passió*.

I passa després, amb mots plens de devoció, a estudiar la significació moral de *Lluís Maria de Beethoven*, dient que aquest nom revela, en forma de síntesi commovedora, tot el passat i tot l'esdevenir de l'humanitat. Representa la dolor dels homes agitant-se violentment dins ell, i la voluntat augusta triomfant de la misèria i dels sofriments humans.

Diu que el nom de *Beethoven* hauria de pronunciar-se amb forta emoció, ell ha d'evocar-nos la sublimitat del músic i la grandesa de l'home.

El califica de lluitador formidable, d'heroi de la música, de profeta inspirat, de demiurg, qui sembla posseir la clau de tots els enigmes humans.

Al parlar de *Beethoven* no ens ha de moure solsament el cor, sinó també la consciència. Hem de sentir com canta aquest nom, però hem de sentir com crema.

El nom del gran compositor sintetitza tot el poder del sofriment i de la bondat. Diu que no sab d'altre nom damunt una vida més noble, més bondadosa i més tràgicament apassionada. Es l'home que escriu la seva música sublim, perquè sent la necessitat de donar als homes ço que ja no pot contenir el seu cor. Es, en un mot, *Lluís Maria de Beethoven*, l'home indiscutible de la *passió*.

Esmenta després, paraules de Beethoven, reveladores de la seva passió desbordada, flamejant, que li destroçava el cor.

Deia aquell músic immortal :

«Res tan bell com pendre a la divinitat els seus raigs més esplèndids i escampar-los damunt la humanitat».

«No reconec altre signe de superioritat, d'excelsitud, més que la bondat».

«Fer tot el bé que es pugui; estimar la llibertat per damunt de tot, i, ni que sia davant d'un soli, no traïr jamai la veritat».

«Tu, Senyor, des de ta glòria, mires el fons del meu cor; tu el coneixes i tu sabs que l'amor als homes i l'anhel de fer el bé el comblen».

«Sòcrates i Jesús han sigut els meus models».

Parla després, el docte conferenciant, de l'idea admirable que de la funció social de la música i dels serveis que ella pot rendir a l'Estat, tingueren els homes de la Revolució francesa, la qual i la declaració dels drets de l'home, en l'època que descriu el dissertant, remogueren les consciències de tot el món. Aquells homes, sots l'influència dels antics records i en particular de les tradicions gregues, trencaren els vells motllos i obriren pels artistes l'ample camí de la vida nacional. Des d'aleshores, el cant choral, que era solsament concebut com un auxiliar de la litúrgia catòlica o bé com un divertiment, ocupà el seu lloc en la plaça pública, entre mig de les multituds; la música és, des d'aquella època, un acte cívic i assoleix el lloc popular que li correspon, perquè els convencionals francesos, en un projecte relatiu a l'ensenyament nacional, decretaren : «Seran cantats himnes en honor de la pàtria, de la llibertat, de la igualtat, de la fraternitat de tots els homes; himnes propis per a formar les virtuts dels ciutadans». El mateix Robespierre considera com una part essencial de la educació pública la institució de les grans festes nacionals. Els homes de la França, autors d'aquell grandios fet històric, prodiguen les festes cíviques, amb masses corals i orquestres, pel profit i pel bé moral del poble, i així sorgeixen les festes a la Natura, a l'Agricultura, als Esposos, al Reconeixement, a l'Esser suprem, a la Joventud, etc.

Pinta de mà mestre el canvi d'idees i de sentiments que la Revolució francesa va portar; la democratització de les costums mercés als aires renovadors; l'amor a la humanitat bandejant l'art de complaure servilment als grans senyors, i les antigues conveniències de les diverses religions són reemplaçades per un profund esperit religiós, veritable i sincer. L'ànima de Beethoven s'impregna del sentiment general d'efusió amb el poble, i és l'esperit de l'època el que inspira al gran apassionat les seves més genials i sublimes concepcions.

Els nous horitzons oberts a la música, encara que d'una faisó instintiva, pels homes de la Revolució, són els que deixen el camí lliure a l'inspiració moderna. Aquí el senyor conferenciant afirma que tota la música del segle XIX, que començà superbament i magníficament Beethoven, és tributària de la Revolució.

Parla de la gran figura històrica de Napoleó Bonapart, explicant els somnis d'ambició d'aquell capdill, qui fou, diu, un home ple de passió que exercí certa influència dins l'esperit de Beethoven.

Exposa seguidament la transformació operada en pocs anys dins l'art de la música, la qual començà una nova era que arribà al final flamejant i lluminós, amb tot i les boires de tempesta que l'envoltaven, conduïda pel geni immortal de Lluís Maria de Beethoven.

L'Austria era el centre de l'art clàssic. La situació de Viena, entre l'Alemanya i l'Itàlia, de les quals rebia per igual les influències, li donaren aquella autoritat sobre la vida musical de l'acabament del segle XVIII.

De la fusió de l'art musical de l'Alemanya del Nord amb l'art italià, sorgiren les formes i les noves inspiracions. Les sonates o les simfonies de Haydn i Mozart foren envaïdes ja per l'esperit de l'òpera italiana. Amb els esmentats mestres sembla començar i acabar l'art clàssic, en el qual Beethoven va mantenir-se fidel i sumís en les seves primeres obres. Prompte, però, portat pel seu temperament excepcional, s'en deslliurà, abandonant els ideals de puresa, de serenitat i de sobrietat, per a cedir a les exigències de la seva naturalesa impetuosa, que ans que tot, volia expressar-se sincerament i completament tal com era. Malgrat la seva forta passió romàntica, hi ha en l'art de Beethoven un ordre i una claretat tals que el fan cada dia més clàssic, donant a aquest mot tota l'extensió d'un art ben construït i lliure de dubtes i de confusions.

Descriu, seguidament, amb tots els detalls, el retrat físic del gran compositor i els diversos matisos psicològics del seu caràcter.

Li plavia la societat, el món, les converses, el canvi d'idees; però la seva sordera el feu tornar esquerp, taciturn i missàntrop. Apassionat com era, restà en tot moment l'home cast per excel·lència. Amb tot i sempre trobar-lo amb un amor dins el cor, no va posseir cap de les dones que més admirà i més apassionadament estimà. Fou un home de gran bondat, a l'ensem que un home de gran rudesia.

En la moral i en la política les seves idees foren contradictòries; en ell s'hi troba, sobre el més enllà, un reste de catolicisme, barrejat amb un evident panteïsmes, amb quelcom d'escèptic i de fatalista. L'ideal polític de Beethoven estava en dubte entre la república francesa i la monarquia anglesa. Fou, diu el distingit dissertant, l'home de totes les impulsions i dels més oposats contrastos. Aquest caràcter tan difícil de descriure, és el que dona a la seva obra el seu accent i la seva força. Creu, el senyor Llongueras, que és en la mateixa obra de Beethoven on cal cercar i completar la veritable vida de l'immortal compositor i també la seva imatge verdadera.

Fa després un resum, encara que sumaríssim, de la vida de Beethoven i de l'obra que produí aquell colós de la música.

Nasqué a Bonn, prop de Colònia, l'any 1770. Fill d'una família humil, als onze anys tocava en una orquestra i als tretze feia d'organista. Quan tenia disset anys, morta ja la seva mare, que ell estimava amb deliri, va veure's obligat a fer-se càrrec del sosteniment de la família i de l'educació dels seus dos germans.

Era en 1792. La revolució francesa havia estallat. Trobant-se Beethoven a Viena, feu amistat amb els francesos, especialment amb el general Bernadotte.

Aquestes relacions començaren a despertar-li els sentiments republicans que tant havien de preponderar dins el seu esperit.

Els seus mestres foren Haydn, Albrechtsberger i Salieri. Esmenta els mots que en aquesta època escrigué Beethoven en el seu carnet, que pinten la seva energia de caràcter: «Coratge! Malgrat tots els defalliments del meu cos, el meu geni triomfarà. Tinc vinticinc anys i es precis que aquest any es reveli per complet l'home».

Aquí el senyor Llongueras ens començà a explicar l'obra realitzada per Beethoven, i diu que el desenrotllament del seu geni fou continuat, i en les seves primeres obres semblen preveure's instintivament les últimes, ja sia en certs accents, ja en certs ritmes, ja en certs contorns melòdics. Beethoven és sempre Beethoven. No obstant, diu, és ben manifest que cap altre músic ha sapigut evolucionar i renovar-se constantment com feu Beethoven tota sa vida. Sense establir, diu el dissertant, divisions massa marcades en el seguit de les seves obres, provarem d'assenyalar les etapes principals que fixen el desenrotllament del seu geni.

I des d'aquest punt, el senyor Llongueras ens descriu l'obra immensa portada a terme pel gran mestre. Les innombrables composicions escrites, les quals reflexen les alternatives de desesper i confiança del seu esperit.

Beethoven estava torturat seguidament per una terrible angoixa. S'apercivia que anava devenint sort.

Va enumerant les obres que escrigué Beethoven; les diverses sonates, especialment la del *Clar de Lluna*, que va escriure sots l'influència del seu amor per Julieta Guicciardi; el famós *Testament d'Heibigenstadt*, en la qual reflexa l'amargor del desengany. En les seves immortals simfonies, Beethoven sembla explicar-se i descobrir-se a si mateix. I va exposant, el senyor Llongueras, encara que sucintament, el significat de totes les composicions que durant la seva gloriosa vida escrigué Beethoven, barrejant-hi anècdotes per a major il·lustració dels oients. En totes elles, diu, el gegant demostrà la seva passió i la seva força.

El punt culminant de la glòria de Beethoven fou en 1814, en que rebé, a Viena, els homenatges dels prínceps de tota l'Europa.

Desseguida, però, va venir la davallada, i el màgic de la música es va veure gairebé reduït a la mendicitat. No obstant i això, en la seva darrera època escrigué les obres més prodigioses que jamai geni humà hagi pogut concebre. Esmenta, el dissertant, la *Missa en re*; la *Novena simfonia* i els sis darrers quartets de corda, i les califica d'obres colossals i ardides, d'inspiració abundant, variada, rica, exhuberant i sublim com mai.

Mori Beethoven el 30 de març de 1827, durant una forta tempesta, com si la Natura sentís, planyent-se, la mort de qui tan magistralment l'havia cantada.

Diu després, que la vida de Beethoven és la vida d'artista més admirable i més dolorosa que jamai hagi sigut viscuda. Com Bach, Beethoven tingué una facultat de creació prodigiosament diversa, i no fou amic de teoritzar ni raonar sobre la tècnica del seu art.

Beethoven fou un home arborat tot-hora de passió, i aquesta passió devé música, perquè els ossos i la carn i la sang de Beethoven semblen fets de substància musical. El fet musical de Beethoven és un cas únic en la humanitat.

I acaba el senyor Llongueras esmentant unes recents i justes paraules de André Suárez i que més avall reproduïm, sobre el gran home i el gran músic estudiat, el més alt exemple de la passió :

«Tot ço que en la música hi pot haver d'eloqüència, Beethoven ho realitza i ho prodiga. Té la monotonia oratòria de lo sublim i la simplicitat inesgotable de l'heroi. Beethoven no expressa més que grans sentiments, aquells, sobretot, que són semblants als horitzons de l'ànima guerrera; i ell va recorrent-ne els graus més que els matisos. Té la força d'un Hèrcul moral en sos treballs, sempre al combat i sempre segur de la victòria; la violència fins a vèncer, i la bondat entenedrida que perdona l'enemic vençut o l'enemic fugitiu quan deixa el vencedor en son triomf desert i en la seva solitud».

I donant ja per finides les conferències, el mestre Llongueras afegeix que restaria ben satisfet del seu esforç i el dels bons companys i eminents artistes que generosament han aportat el seu concurs a la obra de cultura que realitza l'Associació d'Alumnes Obrers, si de les tres glòries musicals estudiades en les respectives lliçons, tractant de *Couperin o la gràcia*, de *Bach o el fervor* i de *Beethoven o la passió*, quedés viu en els nostres esperits un petit raig de llum; si així fos, consideraria benhaurat el moment en que havia sigut cridat a tan bella acció.

Llargs i merescudíssims aplaudiments premiaren la tasca del senyor Llongueras, els quals es repetiren compartint-los amb el nostre compatrici i eminent violinista N'Eduard Toldrà, qui va interpretar impecablement, acompanyat al piano pel propi conferenciant, vàries composicions del gran Beethoven, escoltades per la nombrosíssima concurrència amb la devoció que aquell immortal músic i el mèrit dels executants merexien.

Agraïm al senyor Llongueras el seu meritíssim treball de divulgació, i fem extensiu el nostre agraïment, per la cooperació prestada, als artistes senyors Montserrat, Torrents i Toldrà, com també a les senyoretes vilanovines Na Teresa i N'Eulàlia Rossell, les quals, portades pel seu amor a la cultura i a la nostra Associació, ens han ajudat eficaçment facilitant la nostra tasca.

Les conferències han sigut un èxit, tant per la calitat dels temes, com pel prestigi literari i artístic del senyor Llongueras, al qual ha correspost dignament la nostra vila, sense distinció d'idees.

Bona part també de l'èxit assolit es deu a la Junta de l'Orfeó, la que, cedint el seu casal, ha permés que els músics que personifiquen la Gràcia, el Fervor i la Passió, hagin sigut estudiats en la seva vida i en les seves obres en un ambient tan propici com és el saló d'actes de l'Orfeó Vilanoví, les parets del qual són honorades pels noms de vilanovins il·lustres i pels retrats de compositors gloriosos, i qual recinte presideixen les figures immortals de Josep Anselm Clavé, el cantor popular català, i del màgic de la gràcia i de l'elegància, W. Amadeo Mozart.

SECCIÓ LITERÀRIA

AQUELL BANC...!

APUNT

QUE n'evocava de dolceses, per a en Rafel, aquell banc que oferia el repós en la solitud, vora l'aigua tranquil·la del petit estany i sota l'ombra del fullam dels arbres, que amb prou feina deixava passar, filtrant-se per entre la fronda i esmortuint-se, rajolinets de sol que queien com polsina d'or, sobre els palets de l'arbereda i dançaven, enjogassats, sobre l'aigua llisa que l'airet suau que sorgia mormolador d'entre els arbres, feia devenir inquieta!

Ara, després d'alguns anys d'absència, anys viscuts a l'altra banda de l'immens Occeà, a en Rafel li semblava trobar-se en l'endemà d'una de les seves entrevistes amb la Rosalia, i romania davant del banc, que amb tot i la seva immobilitat i inexpressió de cos sense vida, li recordava tantes i tantes hores de la seva existència que sobre d'ell havia deixat relliscar dolçament.

Savia, malhauradament o sortosa, qui sab!, sabia que ella s'havia ja casat feia algun any, poc després de la seva marxa, i aquest poc temps, que havia transcorregut entre el jorn de la seva anada i el del casament de la Rosalia, li havia clavat en el seu cervell i en el seu cor la trista certesa de que ella havia trencat, perjura, la fidelitat eterna que li havia promès abans d'anar-se'n, sentada aprop seu en aquell mateix banc.

Amb les seves mans fines i delicades preses entre les d'ell, que tremolaven, apoiat el seu rostre en el pit, i amb els ulls vers els seus, ella li havia dit:

— Quan trista és, Rafel, quan trista la separació per dos cors que s'aimen. Diga'm, torna'm a repetir que aquesta teva absència serà breu, i que prompte et tornaré a tenir al meu costat, per tota la vida!

Talment semblava com si encara oís aquelles paraules de la seva aimada. Què té d'estrany, si sempre les havia sentit relliscar per ses oïdes? Primer, regalimant dolçament, com l'aigua fresca i pura que al caure sembla cristall. Després, a l'enterar-se del casament d'ella — ni sabia com, tal volta per algun amic d'aquests que gosen amb el martiri d'altri contemplant-lo amb sonrient ironia —, al record, evocat cada jorn, de les paraules de la Rosalia, les oïa també, falsejades però, per un to fals, hipòcrita.

Prou li havien dit que ella s'havia casat en virtut d'especials circumstàncies, que li havien obligada; circumstàncies traidores com apareixen a cada recolzada de la vida humana, que fan tòrcer el camí. L'estimava massa per a resignar-se a perdre aquell pur amor i fondre'l en l'oblid. L'estimava massa i havia cregut ésser també igualment estimat, per a disculpar-la.

No volia veure res més que la seva infidelitat, la seva hipocresia en fingir un amor que no sentia pas. El sentiment que en ell va despertar-se, sentiment

que es desperta al creure violat, per l'ésser amat, el pacte de fidelitat mutua, no té lògica, ni raona. Seria, si així succeís, no haver estimat amb el cor. Per això en Rafel no havia escoltat les raons que li explicaren del perquè del casament de la Rosalia, i si les havia escoltades no n'havia fet esment. I durant els demés anys que va trigar encara a tornar a la seva terra nadiua, el record del seu amor vivia en ell tan fresc, tan tangible, que sentia les paraules de comiat d'ella, mes no amb el dolç to d'ansiosa i amorosa súplica, sinó amb aquell to vil, fals i buid de la hipocresia...

I a l'arribar al seu poble, s'havia dirigit vers aquell banc on havia viscut les més dolces hores de la seva vida, i havia quedat davant d'ell plantat, talment com es posava quan l'esperava en altre temps.

Maquinalment va asseure's per a somniar. Volia recordar els passats idilis. Impossible. Tan sols les falses paraules d'ella li martiritzaven la pensa i més el cor, i si la veia en somnis, la veia solsament amb el cap apoïat en el seu pit, i els ulls amb expressió amorosa envers els d'ell...

Un sorpir del vent, que va ajaure una branca de l'arbre fins a acaronar-li suaument el rostre amb les fulles, el va despertar. Diria talment, que aquell acaronament del vent li havia semblat, a través de somnis, el frec suau dels cabells d'ella, quan en altre temps parlaven d'amor, junts els rostres i enllaçades les mans...

De sobte va alçar-se.

Per què pensar-hi més? Aquella dona era posada en el seu camí per la Vida i l'Amor, que havien volgut burlar-se d'ell!

Després de donar una última mirada a aquell evocador banc, s'allunyava ja amb el cap cot, quan va sentir els crits de joia d'una criatura i a l'ensems la fressa dels palets que feia corre amb els peus. Instintivament va tombar-se. Davant del banc, que es trobava en un recolze de la arbereda, havia aparegut una criatureta que saltironava com un ocellet en llivertat. Poc després i caminant lentament, una dona jove anava a asseure's al mateix lloc que ell havia abandonat. En Rafel, al veure-la, va quedar-se com clavat en el seu seti. Sortosament un arbre l'amagava.

Era ella, era la Rosalia! Ella que amb el fruit d'un amor que no era el que havia jurat, s'assentava per a contemplar els jocs del seu fill en el mateix banc en que havia escoltat les paraules d'amor d'un home que no era pas el que l'havia engendrat! En el mateix banc en que havia mentit un amor per a després burlar-se'n, en el mateix seti on havia enganyat un cor amant per a després destruir-lo!

En Rafel, la contemplava malgrat i que la seva voluntat l'empenyia fora d'aquell lloc, i seguia els moviments d'ella, tot i tenint desitjos d'allunyar-se per a no veure-la més. El seu cor batejava amb violència.

Dubtava. Obraria noblement, sortint-li de sobte i tirant-li en cara la seva perjúria? Còm? Aquesta pregunta no hi cabia pas. Havia obrat molt noblement ella? La criatura que joguinejava asseguda sobre els palets, als seus peus, el detenia.

Se n'aniria, doncs. Mataria el seu amor, després de llençar-li una última mirada de desdeny. Volia fer-ho així. Volia fer florir dels seus llavis un somris ple d'ironia i el seu rostre es contreia amb una expressió amarga! I després d'una multitud de pensaments, de records, d'imatges que amartellaven la seva pensa i feien bategar més fortament el seu cor, davant d'ella, davant de la dona amada, tot va fondre's, tot va desaparèixer en lo més recóndit del seu ésser, per a deixar pas a l'amor, que l'empenyia, amb una ànsia suprema, vers la seva aïmada, per a dir-li :

— Rosalia, Rosalia, què has fet amb mi?

I mirant-la amb amor infinit, com quan la mirava abans, a l'aparèixer ella a l'altra extrem del passeig solitari, acudint fidel a vora seu cada jorn, sobre aquell banc, anava a descobrir-se per a recordar-li els seus amors... Va detenir-se a l'observar que la Rosalia estava abstreta, com en èxtasi, mig ajeguda sobre el banc, amb el cap reposant sobre la respatllera i els ulls mig tancats. Semblava evocar, i al contemplar-la, en Rafel va sentir-se presa d'una emoció estranya.

Un mormol del vent va arribar a en Rafel, breçolant un sospir que ella havia llençat, un sospir que a ell li va semblar que el retornava i que serenava el bategar violent del seu cor.

Ella havia dit, com sospirant :

— Quan trist, quan trist és un amor trencat per la Vida crudel!

Oh felicitat! Ella guardava encara viu el seu amor primer, i a en Rafel, que no havia mai concedit certesa a les explicacions que varen fer-li de l'estrany casament d'ella, ara li van semblar d'una realitat trista. La Vida! Quantes vegades venç a l'Amor! Mes ell era allà, aprop d'ella, a flor de llavis un somris de felicitat, a punt de sortir i dir-li :

— Rosalia, Rosalia, aquí em tens, al teu costat per a estimar-te amb el mateix amor d'abans!

De sobte el rostre va ensombrir-se, i es va contenir. Amb el mateix amor d'abans? Oh, no! Abans era un amor pur, ara seria un crim, un adulteri! La criatura que joguinejava als peus de la Rosalia, tenia dret a una mare pura, santa, davant de la seva consciència, i lo més difícil i indispensable encara, davant dels homes.

I per respecte al nin, per respecte a un nom, per respecte a lo sagrat de la honra ajena, en Rafel va allunyar-se per sempre més.

La Vida havia vençut a l'Amor. La Vida material havia vençut a l'amor de l'esperit.

E. M.

AVÍS

Repetim als senyors socs que qualsevulla deficiència que notin en la repartició del BUTLLETÍ, es serveixin comunicar-ho a la Junta Directiva o bé al Conserje de la nostra entitat.

TEMES DEPORTIUS

DES DE SEVILLA...

PER anar al camp del «F. C. Sevilla», el camí més curt és el que atravesava de llarg a llarg el formós parc de Maria-Lluisa. Per ço avui la florida avinguda, curulla de roses i de clavells i de flors de totes menes, està més animada que de consuetud, doncs que la gran riuada humana, apressadament hi passa per tal de conquerir un bon lloc des d'on presenciar el magne encontre final del campionat d'Espanya.

Enguany han arribat a finalistes el «F. C. Barcelona», representant de Catalunya, i l'«Arenas» de Guecho, campió del Nord, i sabut és de tothom que de temps immemorable Nord i Catalunya es disputen la sobirania del futbol hispà; és per ço, doncs, per l'interès que la lluita ha despertat, que tot anant vers el camp s'ouen diversitat de comentaris.

Nosaltres, però, anem fent via sadolls d'esperança, que un tant bell camí de flors no pot conduir sinó a la victòria...

* * *

Ha vençut el «F. C. Barcelona» i ha vençut perquè ha jugat més i millor que els bilbains.

Més que un partit de campionat, els catalans han fet una bella exhibició de futbol. En els primers quaranta cinc minuts, ha lluït radiant el superb joc ofensiu dels davanter barcelonistes, aquell joc que no fa molt dies ens meravellà al camp de Les Corts contra els uruguais. En el segon temps, marcats ja dos gols, han assegurat el triomf col·locant tres defenses : Planas, Piera, Walter; i quatre mitjos : Torralba, Samitier, Sancho i Carulla. No per això els tres davanter restants, amb jugades personalíssimes, han deixat de molestar a Jáuregui, perdent Sagi, per excés de nirvis, dugues ocasions magnífiques de marcar, al trobar-se completament sol davant del porter.

Han marcat el gols : Samitier, aprofitant una precisa passada d'Alcántara, i Sancho, al rematar un centre retrassat de Sagi.

El conjunt del «F. C. Barcelona» ha sigut bo, distingint-se per sobre de tots Platko, i seguint-lo en ordre de mèrits Sancho, Samitier i Walter.

Platko mereix paragraf apart. Ha tingut un gran segon temps, puix que en el primer sols ha tocat una pilota. Ha parat de manera esplèndida un *penalty*, escapant-li, però, la pilota de les mans, cosa que donà lloc a dos monumentals *plongesons* al desviar els remats que seguiren al càstic màxim. Ell sol, en aquells instants, es bastà per a contenir l'empenta enrotlladora dels davanter i mitjos de l'«Arenas», que veien escapar-se l'ocasió del gol de l'honor.

Referint-se a l'actuació d'en Platko, deia un andalús a la meua vora : — *Pá entrá hay que pedí premizo al portero. ¡Compare!...*

L'onze de l'«Arenas» és, en el nostre concepte, un onze fluix. Dos jugadors, solsament, aguanten l'equip : Vallana i Peña. El primer salvà al seu Club d'un

resultat molt poc honorable, i Peña contribuí, amb una fermesa de voluntat poc comú, a sostenir la moral de l'equip.

La característica de joc de l'equip bilbaí fou, en aquest partit, la tan anomenada *furia española*, tàctica que influí poderosament en el seu fracàs. Davant d'un enemic àgil i destre com el que els enfrontà el diumenge, l'empenta, la fortalesa, la *furia*, sols són factors. Per a poguer lluitar amb aventatge o al menys amb igualtat, és necessari posseir com a base principal l'enginy.

* * *

Cal fer remarcar l'esforç que enguany ha realitzat el «F. C. Barcelona». En la memòria de tots estan encara els vergonyosos resultats que obtingué en el Campionat de Catalunya durant la primera volta.

La gesta del «F. C. Barcelona» és digne d'escriure's en lletres d'or en els anys del deport nostrat. La voluntat i l'amor del Club sobreposant-se a l'adversitat han obrat el miracle. Imitem-los!

OSCAR FORGAS

Sevilla, 11 de maig de 1925.

UNA ALTRA FLOR PER AL POETA

EN el nostre desig d'enaltir la memòria de l'insigne poeta fill de Vilanova, pagant d'aquesta manera el deute que tenim contret amb aquell geni plecar de les lletres, reproduïm fragments d'un article inserit en *La Publicitat*, de Barcelona, edició del 12 del mes en curs.

«UN DEVOT DEL POETA CABANYES

Ha estat darrerament a Barcelona el professor Allison Peers, de la Universitat de Liverpool. El seu nom és ben conegut dels nostres erudits i homes de lletres. La seva edició dels poemes de Manuel de Cabanyes, amb introducció, notes i bibliografia; la seva traducció a l'anglès del *Llibre de l'Amic i de l'Amat*, de Ramon Llull; els seus estudis sobre el romanticisme a la península ibèrica, ens l'havien fet conèixer com a treballador seriós i ben orientat, i com a bon amic de Catalunya.

Certament, Mr. Peers pogué restar satisfet de la seva excursió a Vilanova. A la Biblioteca-Museu Balaguer, «fundada pel famós escriptor català», va poder fullejar vells diaris i papers que no hauria pogut trobar a cap altra banda. Amb Alexandre de Cabanyes anà a la casa del poeta: una excursió en tartana (Ah, that tartana!), que li inspira mant graciós comentari. Un cop a la masia, va poder-se extasiar davant les masses de rosers florits i davant els camps verds i feraços amb la mar al fons. Tot és superb—exclama—: ni tan sols les xeme-

neies de les fàbriques que han començat a envair Vilanova poden malmetre-ho. Ni el vent s'hi agita, ni els ocells hi canten, la sola vida està en els arbres bellugadissos, en el gra que madura, en les roses del jardí luxuriant. Ells semblen haver pres possessió de tot l'escenari: sols ens és demanada una sàvia passivitat.

Dins la casa va poder contemplar la cambra on Cabanyes va morir, amb el seu gran llit i la finestra sobre els camps, a través de la qual, mans piadoses, retirant les cortines, deixaren passar la claror de la lluna, perquè complint un dels vots expressats en les seves poesies, vingués a il·luminar les seves despulles. Va poder veure la biblioteca on trobà un conjunt cosmopolita d'obres com mai no havia imaginat, i va poder il·lustrar així alguns aspectes de la formació poètica de Cabanyes.

Aquesta estada a Vilanova fou per a Mr. Peers d'una gran utilitat. «Havia après més del meu poeta — escriu — de contemplar la seva estatua, de llegir en la seva biblioteca, d'estar on ell estigué a la terrassa de la masia i de projectar-me jo mateix en el seu món del dinovè segle, que de tot el fulleig de diaris i de llibres, que de tot l'estudi de fonts que havia fet en les biblioteques i que hi continuava fent.»

FERRAN SOLDEVILA

NOTICIARI

L'execució d'una peça de concert en l'interval de la primera a la segona part dels partits de futbol i l'audició de sardanes a l'acabament dels encontres, ha estat una innovació que ha introduït la Junta Directiva, la iniciativa de la qual ha sigut agraçosament rebuda pels nostres consocis.

El dia 17 del mes en curs va tindre lloc l'inauguració del projecte, per a lo qual va contractar-se la reputada banda «Els Atletes», la que va ésser molt aplaudida per la acurada interpretació de les composicions que figuraven en el programa.

Felicitem a la nostra Junta, per haver sapigut proporcionar als nostres consocis i al públic que afavoreix la nostra obra, el bell espectacle, a ple camp, que agermana la cultura física amb la sempre simpàtica música popular.

= Amb motiu d'haver conquerit el títol de Campió de futbol d'Espanya, grups A i B, respectivament, els equips del «F. C. Barcelona» i «C. D. Júpiter», la Junta de la nostra Secció Esportiva va trametre, a les dels clubs esmentats, una comunicació felicitant-los per la victòria obtinguda, que ha posat de manifest la valor deportiva de la nostra terra.

= Després de greu malaltia, es troba ja en període de franca convalescència, el nostre estimat consoci, En Francesc Orriols i Batet, per a qui desitgem un total restabliment.

Fàbrica de serrar
de

Salvador Ventosa

Padua, 39 i 41 : VILANOVA I GELTRÚ

Dipòsit de fustes
Embalatges de totes classes

Serradures a 2'50 pessetes el sac
Es porten a domicili

AGENCIA, GARAGE Y TALLERES
LANCIA, S. A.

Automóviles
Camiones
Piezas de recambio

Stock oficial { Cámaras
PIRELLI { Cubiertas
Macizos

Rambla Cataluña, 123 : Tel. 1814-G
BARCELONA

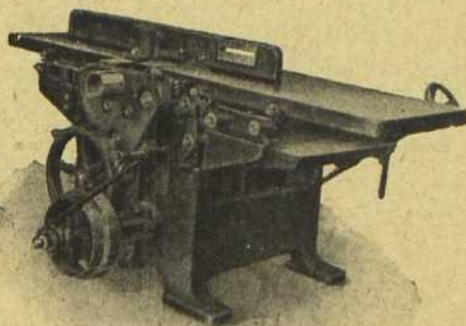
TALLERS MECANICS DE
FUSTERIA EN GENERAL

FRANCESC PRATS MARTÍ

Sant Antoni, 16,
i Lluna, 13

VILANOVA I GELTRÚ

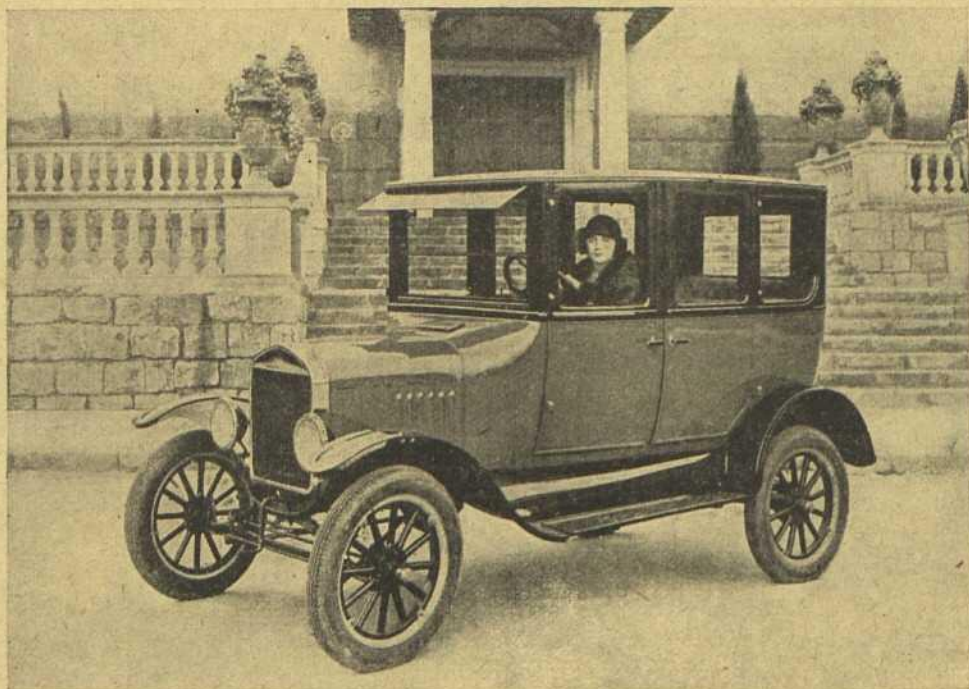
Talleres CABA

Agente Oficial de la

"FORD MOTOR COMPANY S. A. E."

Lincoln *Ford* Fordson

AUTOS - CAMIONES - TRACTORES

Stock de piezas de recambio.
Gasolina, aceites y grasas.

VILLANUEVA Y GELTRU